

Liparra

“Les vrais paradis sont les paradis qu’on a perdus.”

Marcel Proust

*“Liparra gozartu, ilkorrak bai'gara;
axe-egatan dabil loren mosu-ikara.”*

Lauaxeta

Hondartza osoa da argi-katilu bat.
Intsektu ikusezinak dunetan irakiten,
aireari dario gatz lehorraren usaina,
eta promesena,
mareak atzean utzitako algena,
itsasontzi ahaztuen soka bustiena.

Hodei, 7 urte, oinutsik hondarretan,
azala ia erretzen dio hareak,
eta beroa hankan gora igotzen zaio
sekretu baten moduan.

Ekhi, 4 urte, atzetik,
nebaren izena oihukatzen,
("Horei!"),
kaioen kirrinkekin nahasia bere ahotsa,
eta zeruak itzultzen dio oihartzun deformatu bat.

Arratsaldea da haiekin jolasten ari dena,
arratsalde oso-osoa.

Eta katua,
igeri egiten ez dakien katu ilun hura,
hurrei begira,
jainko jaioberriak bailiran.
Katuak zenbait mende ditu,
haurren esanetan,
baina inork ez die sinesten.

Ezjakinak hurrek diotena sinesten ez dutenak.

Katuaren biboteek gordetzen dituzte
itsasontzi hondoratuen istorioak;
haren begietan sartzen dira
izan diren marea guztiak.

I. Jolasa

Hodeik makila makur bat aurkitzen du,
estandarte gisa gora.

Ekhik barre-algara batekin erantzuten dio:

“Itsasoak guk esandakoa egingo du!”.

Baina itsasoak ez du esandakoa egiten,
ez dio hark inolako leialtasunik zor
ezeri eta inori.

Itsasertza mugikor,
inoiz ez toki berean,
zoriona bezalaxe:
mugimendu konstantea eskatzen duen kontaktu-puntu bat.

Olatuek arnasa hartzen dute
marmar zakar batekin,
hondo ikusezinen aurka hausten dira,
esnea dirudien aparra baino ez lekuko,
eta algara ñimiñoen moduan lehertzen diren burbuilak.

II. Harriak

Ekhik harri bat botatzen du uretara.

Hiru jauzi egiten ditu

eta ilunean galdu.

Hori egiten du zorionak:

hegaldatu eta hondoratu,

bere bila abia gaitezen berriro.

Katuak oinak miazkatzen ditu,

hor dagoenetik ezer ez zaio interesatzen antza.

Baina isatsa tentetzen zaio

eta zeinu sekretu bat marrazten du airean.

III. Lasterketa

Haurrek korrika egiten dute.

Korrika egiten dute

zerumuga bera atzitzera balioaz bezala.

Korrika egiten dute

jakinik ez direla inoiz iritsiko lerro hartara.

Halere korrika egiten dute,

barrea erregai bortitz,

nekea baino ahaltsuago.

Haizeak sorbaldak kolpatzen dizkie,

esku erraldoi bat bailitzan,

tarteka usainak ekartzen ditu berarekin:

arrain ustela,

portuko gasolioa,
urrutiko arrezife bateko misterioak.

Hodeik estropezu egiten du.

Ekhik indarrez tiratzen dio gora.

Lurrera erortzen dira biak barrez,

hondarra kolpatzen dute ukabilekin,

Lurra bitan zatitu balezakete bezala.

Hondarra azal izerditura itsasten zaie,

txingar ñimiñoak haien besoetan.

Katua haurren alboan etzaten da,

miauka hasten da,

neurritz gaindikiko solemnitategi,

jolasaren arauak bedekatzeko dituen apaiz.

Atzealdean,

zerua taula bat da,

hodeiek pieza zuriak mugitzen dituzte.

Ekia dute aurkari,

aurrera eta atzera egiten du hodei artean,

hark ere irabazten ez baleki bezala.

IV. Galdera bat

“Eta bihar ez bagaude hemen?”

galdetzen du Hodeik bat-batean.

Ekhik begiak erdi itxiz begiratzen dio,

hondar-ale bati koska eginez,

hitz bat bailitzan.

Ez du ezer esaten,

baina zenbait esaldik zeharkatzen dute.

“Bihar gorputzik gabeko hitza da”,

“Itsasoak ez du biharrik behar.

Badator,

badoa,

eta joan-etorri horietan

guk segundoak aurkitzen ditugu”.

Haurrak ez ditu esaldiok pentsatu.

Esaldiok pentsatu dute haurra.

Katuak aharrausi egiten du,

mila erloju hautsiren zaratarekin.

Inor ez da ohartzen.

V. Agerpenak

Karramarro bat agertzen da hondarretan,

berde-berdea,

pintzak ezpaten moduan zabalik.

Haurrek ospatu egiten dute gudari iritsi berria.

Itsasora itzularazten dute,

txilipurdika hasten da animalia,

olatuen oldarrari ezin eutsita.

Karramarroa, iparrorratza hautsita,

itsasoa ahaztu eta aldamenerantz doa.

Desagertu egiten da gero uretan,

gogoz kontra, buruzgain.

Ondo egongo ote da.

Halakoxea da guztia:

agertu, hondoratu,

argia ematen duen lerro berean itzaltzen den distira bat.

VI. Ahotsak

Norbaitek (edo zerbaitek) hitz egiten du itsaslabarretik.

Kaioak dira beharbada.

Edo harriak.

Esaten dute galant:

“Ez saiatu harrapatzen ihesi doan hori,

zerumuga kaiolatu ezin den animalia bat da”.

Haurrek ez dute ezer entzuten.

Haurrek jolastu egin nahi dute.

Baina hitzak orkatiletara itsatsita geratzen zaizkie.

Katuak, ordea, entzuten du,
katuak badaki.
Haurrei begiratzen die,
maitekiro,
oraindik ulertzen ez dutenei begiratzen zaien moduan.
Urruma egiten du,
ezjakintasuna maitatzea ere badelako jakituria mota bat.

VII. Agurra

Eguzkia erortzen hasten da,
likido laranja bat irauli da lodi
horizontearen sabela.
Hodei eta Ekhi, akituta,
etzaten dira ahoz gora hondarretan.
Katua gainera igotzen zaie,
zirkulutan dabilkie,
eta lokartu egiten da,
antzinako jainkoen lotsagabekeriaz.

Itsas brisak brea-usaina ekartzen du,
eta limoi lehorren lurrina.
Kanpai-hotsak iristen dira urrutitik,
eta kaioen karranka zakarrekin nahastu.

Haurrek tarte bat ematen dute berriketan,
itsasontzi ezinezkoek,
globoen moduan flotatzen duten uharteez,
abesti sekretuak kantatzen dituzten lamiez.

Eta hitzak amaitzen direnean,
itsasoaren marmarra baino ez da geratzen,
arnasaldi infinitu hori,
guztia berdintzeko gaitasuna duena.

Une batez, zoriona izan da itsasertza bezala,
ez haurrena berez,
ez behintzat jabetzaren zentzu hertsian,
baina oinak busti dizkie.

Horregatik egiten dute korrika umeek,
ezer atzitzea ezinezko gertatu arren,
alaitasuna atzetik dutelako segika,
itsasoko aparra nola,
burbuilaz beteta.

Katuak, erdi lo,
begi bat irekitzen du, urdin-urdina.
Eta begi horretan agertzen den islan
oraindik ere sartzen dira

inoiz existitu diren hondartza guztiak,
inoiz itzuli ez diren itsasontziak,
eta zerumugara bidean galtzen diren algarak.